

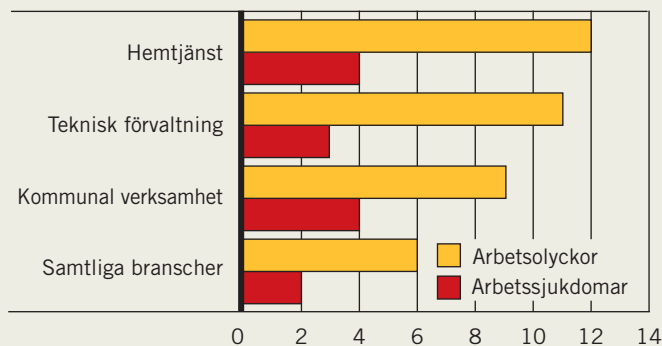
Kvinnors och mäns arbetsmiljö inom kommunal hemtjänst och teknisk förvaltning

Utifrån anmälda arbetsskador framstår risken att råka ut för arbetsolyckor med sjukfrånvaro och arbetsjukdomar ungefär lika stor inom hemtjänsten och teknisk förvaltning. Men orsakerna till kvinnors och mäns arbetsskador skiljer sig delvis åt.

Det här faktabladet beskriver risker och skadebilden i en kvinnodominerad respektive mansdominerad bransch sett till antal anställda. Könsfördelningen inom kommunal hemtjänst och teknisk förvaltning är ojämn. Inom hemtjänsten är cirka 86 procent av de sysselsatta kvinnor, av totalt cirka 110 000 sysselsatta. Inom teknisk förvaltning är cirka 62 procent av de sysselsatta män, av totalt cirka 19 000 sysselsatta. Siffrorna gäller för 2011.

Skillnaden mellan kvinnor och män, när det gäller typ, antal och frekvens av anmälda arbetsskador, måste tolkas med stor försiktighet. Detta då man kan anta att kvinnor och män inom respektive bransch kan ha delvis olika arbetsuppgifter. Även när det gäller andra bakgrundsfaktorer som exempelvis arbetstider, ålder och erfarenhet kan det finnas skillnader som kan bidra till olikheter mellan kvinnor och män i fråga om risker för arbetsskador.

Antal anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro och arbetsjukdomar per 1 000 sysselsatta, snitt för perioden 2009–2012

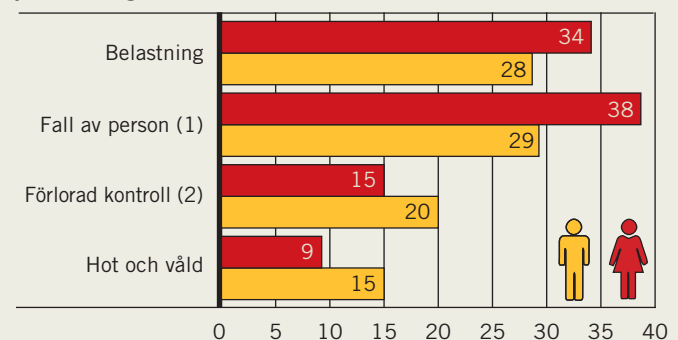

Hemtjänsten och teknisk förvaltning har högre risk än kommunal verksamhet i övrigt när det gäller anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro och arbetssjukdomar. Det kön som har flest sysselsatta inom respektive bransch är också det kön som har flest anmälningar per 1 000 sysselsatta.

Hemtjänst

2008–2012 anmälde männen 574 arbetsolyckor med sjukfrånvaro och 192 arbetssjukdomar. Kvinnorna anmälde 1 226 arbetsolyckor med sjukfrånvaro och 2 052 arbetssjukdomar. Orsakerna till olyckorna fördelade sig enligt diagrammet.

Andel anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per kön, fördelat på de vanligaste orsakerna, 2008–2012

(1) Den skadade har fallit på samma nivå eller från högre höjd

(2) Den skadade eller annan person har förlorat kontrollen över en maskin, transportutrustning, ett verktyg eller ett djur

Andelen fallolyckor och belastningsolyckor är högre för kvinnor än män inom hemtjänst medan förlorad kontroll och hot och våld är högre för männen.

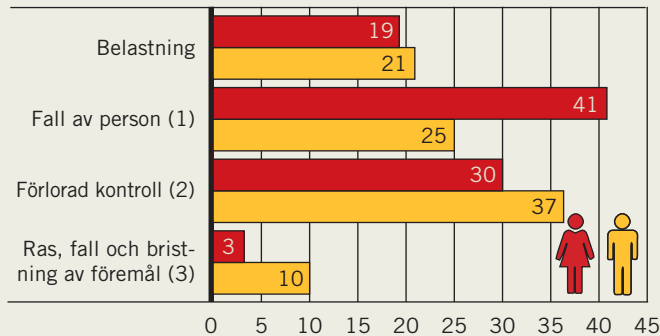
När det gäller arbetssjukdomar är andelen belastningsorsaker högre för kvinnorna, 38 procent, än för männen, 27 procent. Av männens anmälningar handlar 58 procent om organisatoriska och sociala orsaker. Motsvarande siffra för kvinnor är 46 procent.

Korta arbetsskadefakta Nr 2/2013

Teknisk förvaltning

2008–2012 anmälde männen 882 arbetsolyckor med sjukfrånvaro och 220 arbetssjukdomar. Kvinnorna anmälde 217 arbetsolyckor med sjukfrånvaro och 99 arbetssjukdomar. Orsakerna till olyckorna fördelade sig enligt diagrammet.

Andel anmälda arbetsolyckor med sjukfrånvaro per kön, fördelat på de vanligaste orsakerna, 2008–2012

(1) Den skadade har fallit på samma nivå eller från högre höjd

(2) Den skadade eller annan person har förlorat kontrollen över en maskin, transportutrustning, ett verktyg eller ett djur

(3) Arbetsolyckor orsakade av ras, fall och bristning av material uppifrån, nedanför eller på samma nivå

Andelen fallolyckor är högre för kvinnor än för män medan andelen förlorad kontroll samt ras, fall och bristning av föremål är något högre för män. När det gäller belastning är fördelningen ungefär lika stor mellan könen.

När det gäller arbetssjukdomar är andelen belastningsorsaker högre för kvinnorna, 60 procent mot männens 54 procent. Kvinnor anmäler också fler organisatoriska och sociala orsaker, 24 procent mot männens 11 procent. Anmälningar orsakade av buller är 18 procent för männen och 4 procent för kvinnorna.

Exempel från arbetsskadeanmälningar

Undersköterska inom hemtjänst, 52 år: Hon har under många år haft ett omvårdnadsarbete. I arbetet har hon dagligen utfört tunga lyft ihop med en samtidig vridning speciellt vid förflyttningar av de boende mellan rullstol, säng och toalettstol. I många fall utförs dessa lyft i trånga utrymmen. Till följd av detta upplever hon nedsatt rörlighet och smärta i ryggen.

Maskinförare inom teknisk förvaltning, 57 år: Vid reparation av maskiner förekommer obehagliga arbetsställningar kombinerat med tunga lyft och vridningar av överkroppen. Det är inte så ovanligt att han behöver lyfta upp tunga reservdelar på 60–70 kg från marknivå för att kunna montera dem. Till följd av beskrivna arbetsmoment upplever han värk i ryggen och domningar i benen.